

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 11 af Annette Just (FP) (se foran).

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 13 af Villy Søvnald (SF) (se foran).

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 14 af Keld Albrechtsen (EL) (se foran).

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

11) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 27:

Forslag til folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af Overenskomsten om Verdenshandelsorganisationen (WTO).

Af udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen). (Fremsat 17/11 94).

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg agter at åbne forhandlingen nu i god ro her i salen.

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Ove Fich (S):

Socialdemokratiet støtter, at Danmark ratificerer overenskomsten om Verdenshandelsorganisationen (WTO). Der er en række grunde hertil, jeg skal nævne nogle af dem.

For det første har Danmark som et lille land med en meget stor udenrigshandel en grundlæggende interesse i, at verdenshandelen fungerer så frit som overhovedet muligt. Med den nye aftale vil dette blive endnu bedre, end det er i dag.

Der er ganske vist forskellige økonomiske beregninger, som viser, at værditilvæksten vil være begrænset, men man skal hele tiden huske, hvad alternativet til ratifikation af WTO vil være: en protektionisme, som vi ingen interesse kan have i. Derfor er det vores håb, at Danmark ikke alene vil ratificere, men også i de kommende år sammen med de øvrige EU-lande udnytte de muligheder, som ligger i det nye system.

For det andet tilføjer WTO et tvistbilæggesystem til at bilægge konflikter mellem landene. Igen: Som et lille land har vi en interesse i, at der er et internationalt retssamfund, som kan klare sådanne konflikter.

Desuden indeholder aftalerne for første gang tjenesteydelsesområdet. Ganske vist er man ikke på dette område blevet færdig med forhandlingerne. Der skal forhandles videre bl.a. om det for Danmark meget vigtige område skibsfart. Men for os er det grundlæggende, at tjenesteydelser er kommet med.

Endelig er der sket et fremskridt på landbrugsområdet. Støtteniveauerne såvel i produktionen som i eksporten vil være for nedadgående og vel at mærke på den rigtige måde, nemlig på den måde, at alle de væsentligste landbrugslande er med. Så selv om forhandlingerne har taget 7½ år for at nå frem til denne aftale, vil jeg konstatere, at det har været arbejdet værd. Men der skal fortsat efter denne dag arbejdes videre med problemerne, og der er en række problemer, som er værd at overveje.

For det første på miljøområdet: Med en skærpet konkurrence kan der være en risiko for, at der vil være ikkebæredygtig produktion i nogle lande, at man vil producere på en sådan måde, at det skader miljøet. Her lægges der i aftalen op til, at man skaber sig et analytisk grundlag for, hvordan man kan kombinere handel og miljøpolitik. Det støtter vi meget kraftigt, og vi håber, Danmark vil være i front på dette område.

For det andet er der hensynet til udviklingslandene. OECD har beregnet, at virkningen af disse aftaler for en række udviklingslande vil være svag eller endog negativ. Det er naturligvis ikke acceptabelt, og det er væsentligt i de kommende år at drøfte, hvorledes vi kan få udviklingslandene placeret stærkere i verdenshandelen.

For det tredje er der det problem, som er blevet rejst nogle gange, nemlig at nogle lande producerer under overtrædelse af de internationale regler på arbejdsmarkedsområdet, f.eks. vedrørende børnearbejde, altså ILO-reglerne.

Det er klart, at det er uacceptabelt, og det er glædeligt, at EU-Kommissionen har spillet modigt ud, nemlig med et forslag om ekstratoldnedsættelse til lande, der overholder de sociale klausuler. Vi synes, det er en spændende tankegang, som der skal arbejdes videre med.

Alt i alt er der altså en række områder, hvor vi i de kommende år skal diskutere videre, og derfor er det også væsentligt, at Europaudvalget her i Folketinget har besluttet at holde en høring om denne problemstilling, således at vi kan forbedre vort vidensgrundlag, vort beslutningsgrundlag.

Jeg vil slutte med at håbe, at ratifikationen i landene vil gå hurtigt. Det er jo glædeligt at konstatere i dag, at det nu ser ud til, at USA ratificerer, og det er også mit håb, at Danmark vil kunne ratificere inden jul.

Jens Kirk (V):

Med WTO-aftalen om verdenshandelens associeringsaftaler og en række andre handelsaftaler vil verden i de kommende år gå i retning af en mere fri handel, men også en skærpet konkurrence.

Som stort eksportland af mange varer går de fleste i Danmark ind for en friere handel, og der skal heller ingen tvivl være om, at Venstre går ind for en fri handel og dermed også for WTO og helst med en hurtig igangsættelse.

Forslaget rører ved 11 retsakter om EU-lovgivning, hvoraf der kun er to, som vedrører Danmark på mindre områder; men i et bilag til en af retsakterne vil der stort set blive vendt op og ned på landbrugsordningerne, hvilket jeg senere skal vende tilbage til.

I bemærkningerne til beslutningsforslaget sondres der mellem røde, gule, grønne og blå subsidier. Hvor der er rødt, er det forbudt at give subsidier, gule kan modvirkes, og grønne og blå må der ikke træffes foranstaltninger imod. Her må vi hele tiden sikre os, at der i det rigtige område træffes de rigtige beslutninger.

Midtvejsvalget i USA er jo heller ikke uinteressant. Forhåbentlig ratificerer USA aftalen før 1. januar 1995 uden forbehold med hensyn til ret til at beslutte ændringer, hvis der er ting, som går i en retning, som USA ikke ønsker sig.

WTO vil være en fordel for det samlede erhvervsliv under et, men for ét erhverv – landbruget – vender forslaget det hele på hovedet i løbet af en seksårsperiode. To erhverv i Danmark er så regelstyrede, nemlig landbrug og fiskeri, at det nærmer sig vanvid, når vi snakker om frie vilkår. Tænk på landbrugsloven med visse uheldige ting, tænk på VVM, tænk på miljøhandlingsplaner, tænk på markplaner, tænk på grønne afgifter og tænk på påtænkte afgifter, jordskatter m.v.!

Hvordan vil man, at et erhverv i en spændetrøje, som snøres mere og mere, skal klare sig både med en EU-reform og en WTO – før GATT – hvorved indtægterne sænkes med omkring 2–2,5 mia. kr. pr. år, når en masse restriktioner på eksporten og muligheder ophører?

Dansk landbrug går ind for frie vilkår under lige vilkår, og at naturen og miljøet tilgodeses.

Jeg vil gerne bruge et 1.500 m-løb til at illustrere, hvordan jeg mener det er i øjeblikket. Ofte har man en hare i et 1.500 m-løb, men hvis haren kommer for langt foran, så virker den ikke mere. Jeg mener, at haren på mange områder i Danmark er kommet for langt foran. Jeg tror, vi skal holde lidt tilbage og f.eks. tænke lidt på CO₂-afgiften. Den virker ikke i andre lande.

I aftalen om finansloven er der meget lidt afsat, når vi tænker på den kompensation, som blev lovet de erhverv, som ville få ulemper på grund af en WTO-aftale og mere fri og fair handel. Men jeg vil gerne sige til regeringen her, at de ting, man har afsat i aftalen om finansloven, ikke er nok, og jeg vil gerne sige til hr. Ove Fich fra Socialdemokratiet, at det ikke er nok bare at tænke over det. Der skal også handling til, hvis alle skal få gavn af den aftale her.

Dansk landbrug, Venstre m.v. går ind for WTO-aftalen.

(Kort bemærkning).

Ove Fich (S):

Jeg bemærkede nogle meget kritiske vendinger fra hr. Jens Kirk om finansloven. Jeg vil da gerne spørge hr. Jens Kirk, om ikke Venstre står bag finanslovaftalen.

(Kort bemærkning).

Jens Kirk (V):

Venstre står helt klart bag aftalen om finansloven, men jeg påpeger bare her over for hr. Ove Fich noget, der blev lovet i en 6. april-aftale i sin tid, nemlig at der skulle gives kompensation til visse dele af erhvervslivet, når en WTO-aftale var gennemført.

Lene Espersen (KF):

En liberal verdenshandel er altafgørende for en fortsat vækst og udvikling i verden. Forhandlingsresultatet i Uruguayrunden vil medføre en betydelig nedbringelse af toldtarifferne og en fortsat stigende markedsadgang, ikke mindst gældende for ulandene og de østeuropæiske lande. Dette hilser vi i Det Konservative Folkeparti velkommen.

Aftalen er jo historisk. Det er første gang, EU har stået samlet om et forhandlingsmandat og derved opnået betydelig indflydelse på resultatet. Jeg synes, det er glædeligt, at EU's synergieffekt ved et samlet forhandlingsmandat nu udmunder i konkrete handelspolitiske fordele.

Altafgørende for at skabe en sikkerhedspolitisk og økonomisk stabil situation – ikke kun i

Europa, men også i resten af verden – er jo en solidarisk nedbrydelse af toldbarriererne, sådan at den industrialiserede verden ikke medvirker til en yderligere marginalisering af den sydlige halvkugle.

Samtidig er det også nødvendigt for Danmark og for EU, at vi ligeledes får bedre adgang til nye markeder. Det er derfor positivt, at Danmarks adgang til tredjelande – herunder ikke mindst ASEAN-landene – og USA er blevet udvidet.

Samtidig er udvidelsen af aftaleområder, herunder ikke mindst tjenesteydelser og intellektuelle ejendomsrettigheder, noget positivt og fremadrettet. Dette vil på sigt give Danmark gode muligheder for at opdyrke nye nicheområder til eksport. Det er ligeledes positivt, at de organisatoriske rammer om GATT nu forandres, således at den nye organisation WTO kan spille en mere handlekraftig rolle på den handelspolitiske scene. Ikke mindst opstramning af det nuværende regelsæt ved overgangen til mere specifikke, men tidsmæssigt kortere forhandlingsperioder vil være positivt for den fremtidige udvikling.

En øget effektivisering og gennemsigtighed er jo altafgørende for udviklingslandene og de nye demokratier mod øst, idet disse landes økonomiske udvikling er 100 pct. afhængig af multilateral liberalisering.

Aftalen betyder dog herhjemme væsentlige forringelser for nogle erhverv, herunder ikke mindst landbruget, og Det Konservative Folkeparti er derfor af den opfattelse, at den indenlandske politik fremover skal tage hensyn til dette først og fremmest ved at forhindre konkurrenceforværende initiativer i form af afgifter og lignende.

Det er ikke ved national enegang, at vi løser verdens miljø- eller handelsproblemer. At nedbringe toldtarifferne og fjerne tekniske handelsbarrierer er imidlertid ikke tilstrækkeligt på lang sigt.

Hvis vi skal sikre en globalt bæredygtig vækst, skal der ligeledes tages hensyn til miljøet, og jeg synes, det vil være sørgeligt, hvis resultatet af en større markedsadgang medfører en udkonkurrering af miljørigtig produktion til fordel for billigere, men miljøforværende industri.

Vi må derfor løbende give incitamenter, ikke mindst på EU-plan, så alle vore handelspartnere lever op til minimumsregler på miljøområdet. På trods af de negative erhvervsmæssige konsekvenser, aftalen kan få på kort sigt, og på trods

af den potentielle risiko, der ligger i en overudnyttelse af de knappe ressourcer i form af dårligt miljø, er Det Konservative Folkeparti meget tilfreds med aftalen. Nettoeffekten må vi sige er positiv, også på kort sigt, og den vil på lang sigt åbne op for særdeles gunstige situationer for det danske erhvervsliv.

Det Konservative Folkeparti vil derfor støtte ratifikationen af Verdenshandelsaftalen og vil se frem til en positiv behandling og ikke mindst en hurtig behandling i resten af aftalelandene.

Steen Gade (SF):

Det er jo en sag, der har været forhandlet længe – siden 1986 i Uruguayrunden – og det blev så afsluttet med dramatiske forhandlinger mellem USA og EU. I Europaudvalget har vi fulgt sagen, og SF har jo da også her støttet, at man kunne indgå aftalen.

I bakspejlet kan jeg måske se, at Folketinget godt kunne have fulgt sagen noget nøjere, end vi har gjort, men vi har jo da i Europaudvalget rent faktisk drøftet det, og det er jo nok lidt mere, end man har gjort i andre parlamenter, hvor man stort set overhovedet ikke har drøftet det. Det, at vi har haft en dansk linje, men jo i høj grad også en EU-linje, gør, at vi har været inddraget i store problemer med en vis mulighed for at påvirke nogle afgørelser, som vi måske ellers ikke havde kunnet påvirke.

Det er altså et ret stort og overvældende regelsæt, der ratificeres, og meget er endnu skjult både for offentlighed og for os politikere, og derfor hilser vi høringen, som Europaudvalget vil foretage, meget velkommen.

Der er både positive, mangelfulde og negative elementer i en sådan global aftale. Positivt er det, at verden undgik et sammenbrud på det her område. Det kunne have sat en bølge af protektionisme i gang – det er før set i krisetider med massearbejdsløshed – og så ville de fattige lande virkelig blive ramt, men også et land som Danmark ville kunne mærke det. For Danmark er aftalen med til at sprede handelsmønsteret også over for lande uden for EU.

Negativt er det tværtimod, at ulandene, specielt de fattigste, ikke fik de resultater, som de havde håbet i forhandlingsforløbet, hvor de jo i høj grad har presset på for at få åbnet verdenshandelen. De oplever til daglig, at den rige verden holder sine markeder lukket over for ulandene både med traditionel protektionisme og andre metoder. Med Indien i spidsen prøvede de til det sidste at få indrømmelser, men jeg sy-

nes, det skal siges her, at ulandene fik for lidt i forhandlingerne.

Det er også mangelfuldt, at miljø ikke blev inddraget direkte i aftalen. SF har fra forhandlingernes start presset på for at få skiftende danske regeringer til at kræve miljø inddraget i forhandlingerne. Desværre lykkedes det aldrig. Det ville ellers have været flot, om Danmark kunne have fået den gevinst, at det var Danmark, der allerede i forhandlingernes startfase havde vist det miljøflag, som man heldigvis forstod, nu da forhandlingerne afsluttedes.

WTO skal nu til at drøfte handel og miljø, og her skal Danmark gøre alt, hvad vi kan, for at være med til at sætte den nye dagsorden. Den må jo bl.a. handle om afgifter globalt på transport, fastlæggelse af regler for bæredygtig produktion og fælles globale mindsteregler, når det gælder kemisk og anden farlig produktion.

SF har anmeldt en forespørgsel om handel og miljø – den er vist blevet fremmet i dag – for at kunne fastlægge en samlet ny dansk handelspolitik, der inddrager miljø og inddrager sociale klausuler, samtidig med at den støtter de fattigste ulande og åbner de protektionistiske markeder i nord. Vi håber, at der kan skabes et flertal for en sådan ny dansk dagsorden ved den lejlighed.

Problemer er der også, når det gælder intellektuel ejendomsret, herunder patentbeskyttelse, et område, som bør følges nøje, også for at samle argumenter for at støtte ulandenes berettigede krav om, at de skal have en belønning for at bevare biodiversiteten i f.eks. regnskove. Der er altså både gode ting og dårlige ting. Også den skæve balance er problematisk: der er for mange fordele til de rige lande i forhold til de fattige lande. Det illustrerer de reelle magtforhold i verden og understreger behovet for, at der sættes mange kræfter ind på at styrke de fattige landes argumentation og dokumentation i de næste runder.

Hvad om dansk ulandshjælp også blev drejet i retning af at hjælpe ulandene i deres argumentation i internationale forhandlinger vedrørende deres berettigede krav om at få en større del af kagen, og herunder også at få tænkt miljøkrav og sociale krav ind i en ramme, som er til klar fordel for de fattigste ulande? Det afgørende i denne afvejning er, at verdens lande er blevet enige om at afslutte forhandlingerne med det her resultat, og det er et gode, det er en fordel. Nu handler det om at sætte dagsordenen for de næste runder.

Kristian Thulesen Dahl (FP):

Jeg skal starte med at sige på Fremskridtspartiets vegne, at vi kan støtte det foreliggende beslutningsforslag, og jeg havde nær sagt: Jo hurtigere det kommer igennem, jo bedre.

Vi er principielt tilhængere af så stor frihandel som overhovedet muligt. Vi tror på tanken om, at konkurrence ikke skal foregå på statskasser, men skal foregå i frihed, og idet vi ser Uruguayrundens resultat som en væsentlig forbedring af den samlede frihandel, kan vi derfor støtte beslutningsforslaget om, at Danmark ratificerer Uruguayrunden. For os at se er det – måske i modsætning til SF's holdning – også en fordel for de dårligere stillede lande, at der kommer en større grad af frihandel, så de ulande, som hr. Steen Gade talte om, får bedre mulighed for også at eksportere til vores markeder.

Der er i forbindelse med Uruguayrundens afslutning nævnt en lang række forskellige gevinster, beløbsstørrelser, som man regner med, det vil medføre som gevinst. Det har været nævnt, at gennemførelsen af Uruguayrunden vil give verdenshandelen en saltvandsindsprøjtning i størrelsesordenen 745 mia. dollars, og at det vil have øget medlemslandenes indkomst med henvend 230 mia. dollars i år 2005.

Samtidig så vi, at den årlige verdensproduktion anslås til at være 30 billioner dollars, og i den sammenhæng kan man så beregne, at gevinsten lyder på omkring en enkelt procent, og det kan selvfølgelig være, at det ikke lyder af så forfærdelig meget, men for os er det da i hvert fald væsentligt, at vi trækker i retning af større frihandel, og det er en gevinst for alle, at vi gennemfører den her større grad af frihandel.

Af bemærkningerne til beslutningsforslaget fremgår det, at man regner med en global velfærdsstigning på 270 mia. dollars, og hvis vi ser mere isoleret på den danske situation, regner man med en stigning i den danske produktion på en enkelt procent, hvilket skulle give en stigning i beskæftigelsen på 10.000, når Uruguayrunden er fuldt gennemført.

Jeg vil godt sige, at for Fremskridtspartiets vedkommende vil vi nu ikke tro alt for meget på de her beregninger. Vi tror ikke, man kan stille det så statisk op, som det har været forsøgt både af mange økonomer og også af GATT's egne folk, og når nu de vise folk inden for de områder når til forskellige resultater, så viser det også lidt om det komplekse i Uruguayrundens afslutning.

Der er en mængde aftaler, der nu skal føres ud i livet, og der er mange af de ting, som ligger i aftalen, som vi først kender resultaterne af om en hel del år.

Det er rigtigt, som det også har været nævnt fra Venstres ordfører heroppe, at et af de steder, hvor Uruguayrunden selvfølgelig får nogle mærkbare indvirkninger, er på landbrugsområdet. Men på industriområdet vil der skulle ske nogle ret væsentlige omstillinger. Det er vigtigt, at landbruget erkender, at der skal ske nogle omstillinger – at man i højere grad skal gøre sig fri af støtteordningerne. At det så også hænger sammen med, at der skal ske nogle forenklinger og afbureaukratiseringer fra Folketingets side, er en anden sag.

Men landbruget må også erkende, at man ikke bare kan sige – som der har været en vis tendens til – at nu får man et tab på 2,3 mia. kr. i forhold til Uruguayrunden, så derfor kræver man ud fra en statisk beregning national kompensation for det beløb. Sådan kan man ikke regne, for landbruget må samtidig også erkende, at der forhåbentlig kommer en stigning i verdensmarkedspriserne som følge af den mindre grad af konkurrence på statskasser, og derfor synes jeg ikke, vi umiddelbart skal anerkende så statisk en beregning, som landbruget har været ude med i debatten.

Der er selvfølgelig specielle ting i aftalen, som Fremskridtspartiet ikke bryder sig om. Vi kunne godt komme med bemærkninger f.eks. til forhold omkring den intellektuelle ejendomsret. Men når 111 lande skal indgå en aftale, er der selvfølgelig ting, som man ikke bryder sig om.

Samtidig er der et enkelt sted, hvor jeg har et spørgsmål, som jeg kunne ønske at få besvaret, nemlig spørgsmålet om de maritime tjenesteydelser, hvor man forhandler videre, og hvor man jo ikke har nået et resultat. Jeg kunne godt tænke mig at få at vide, hvordan det går på det område, for jeg mener, det kunne være ret væsentligt for Danmark også at få det område ind under Uruguayrunden – at få det ind i forhandlingerne i højere grad.

Så vil jeg samtidig også sige, at der var nogle ting i forhandlingsprocessen, som vi fra Fremskridtspartiets side har været meget bekymrede over, og det har selvfølgelig specielt været den måde, Frankrig agerede på i afslutningsugerne, hvor Frankrig flere gange truede med et veto, og hvor det var lige ved at få hele projektet til at kuldsejle. Det synes vi var meget uheldigt. Til sidst blev der givet nogle indrømmelser i for-

handlingerne, som vi ikke synes burde have været nødvendige, men det er jo også noget, som har været diskuteret herinde tidligere.

Nu ser det ud til, at USA ratificerer den her aftale – det har der jo også været tvivl om – allerede på tirsdag ifølge de seneste meldinger. Det synes vi er meget, meget godt, og derfor synes vi selvfølgelig også – og det skal så være min afsluttende bemærkning – at vi skal skynde os at få den ratificeret fra dansk side.

(Kort bemærkning).

Jens Kirk (V):

Jeg vil gerne sige til hr. Kristian Thulesen Dahl fra Fremskridtspartiet, at det er regeringen og landbruget, der har beregnet det tab, det statiske tab, og at man nok fra landbrugets side aldrig har bedt om eller regnet med, at man skulle have så stor en kompensation. For man siger også, at kompensationen bliver betydelig mindre for et landbrug med fri handel, når vi får fri handel uden de store restriktioner, som andre lande ikke har, men indtil da må der gives en kompensation.

Bjørn Elmquist (RV):

Efter at Danmark den 15. april 1994 sammen med de øvrige EU-lande og EU's instanser undertegnede aftalen her om WTO, kan vi nu i Danmark et halvt år efter – godt og vel – påbegynde en ratifikation.

Vi synes det er fint, at vi på den måde er med i forreste linje, og det er også i dansk økonomisk interesse – og også bredere interesse, men rent økonomisk skal der ikke herske tvivl om, at dette er i dansk interesse – med en liberalisering af verdenshandelen og mere ordnede forhold, så beskedne fremskridtene end måtte være. Ethvert fremskridt i retning af mere regulerede forhold for den internationale økonomi er af betydning for et land, der som Danmark har en andel af vores bruttonationalprodukt vedrørende udenrigshandelen på over 40 pct. Jeg tror, det er 43-44-45 pct. Der er meget få lande – jeg tror, det er Belgien og måske også et par andre – der er lige så højt oppe som Danmark, så derfor er det en god ordning, og det er godt, vi kommer i gang.

Den disciplin, som det internationale handelssystem kan indføre – måske styrke – samt gennemsigtigheden af de internationale handelsregler på vare- og tjenesteydelsesområdet, er af stor betydning for Danmark. Det betyder jo også noget, at vi får udvidet den liberalisering af

samhandelen ud over det regionale, som ligger i vores europæiske samarbejde, EØS-samarbejdet, altså også uden for EU – at vi får det udbredt til andre kontinenter end blot det europæiske. Det vil give dansk adgang til markeder, der i dag er lukkede for os. Det vil føre til en liberalisering, som jeg var inde på, og en reduktion af støtten. Det vil også føre til en effektivisering af, hvordan man kan bilægge handelstivster.

Vi har et par, jeg vil ikke sige forbehold, men et par bekymringer. Nogle af de andre ordførere har været inde på det, i hvert fald SF's. Jeg vil gerne nævne miljøet, og jeg vil gerne nævne forholdet til ulandene.

Samlet set vil WTO have en positiv effekt for ulandene, men for de fattigste lande, specielt de lande, der er meget afhængige af enkelte varer eller en enkelt vare på eksportmarkedet, kan der være store problemer. Man kunne godt ønske sig en større inspiration fra den Stabex-ordning, som EF for adskillige årtier siden efterhånden med de første Lomé-aftaler etablerede over for den tredje verden. Der er problemer, som vi i det fremtidige arbejde inden for WTO meget gerne vil være med til at prøve at afhjælpe.

Jeg har også et enkelt spørgsmål til udenrigsministeren, og det har noget med USA at gøre. Fremskridtspartiets ordfører var inde på, at USA nu ser ud til at ville ratificere, og det er også et godt tegn, men der er samtidig indikationer i retning af, at amerikanerne måske vil ratificere med forbehold for mulighed for senere ensidig udræden.

Hvis man føler, at det ikke længere tjener amerikanske interesser, er der så mulighed for at suspendere dele af aftalen, dele af reglerne om, hvordan man bilægger tvister osv.? Det vil jeg godt høre, om udenrigsministeren i sit indlæg om lidt kan give os i hvert fald et par foreløbige svar på.

Men alt i alt, mener vi, at aftalen indebærer fordele, ikke bare for Danmark, men for det internationale samfund som sådan, og derfor tilslutter vi os ratificering og håber, at ratificeringen kan få en hurtig gang gennem dette Ting.

Keld Albrechtsen (EL):

Enhedslisten kan ikke tilslutte sig ratifikationen af denne her GATT-aftale eller WTO-aftale. Efter vores opfattelse er der fundamentale mangler ved den, som ikke er acceptable. En af hovedproblemstillingerne er, at den bygger på en vækstmodel, som ikke er bæredygtig.

Man bygger på en model, der går ud på at løse de globale økonomiske problemer gennem en fremskyndet vækst uden tanke for miljøet. Det er hensigten, at man vil satse på en forøget vækstrate også i lande, hvor vækstraterne i forvejen er så høje, at miljøet for længst har tabt. Jeg tænker på lande som f.eks. Kina, hvor væksten er overmåde stor, nærmest ude af kontrol, og hvor miljøet og de sociale forhold er næsten helt i opløsning. Det er altså en forkert model for udviklingen af den globale økonomi, som man her har lagt sig fast på.

Det andet hovedproblem i det er, at ulandene lades i stikken. Det gør de på to måder, dels får de ikke andel i værdierne her i verden – kun ganske lidt – i forhold til, hvad de rige lande får ud af det, dels vil de sociale forhold især i ulandene, men i øvrigt også hos os selv, kunne risikere at blive forringet.

Det er det, Akademikernes Centralorganisation, FTF og LO har lagt vægt på i et brev, som de har sendt til Folketingets medlemmer, hvor de siger, at der er forskel på fri handel og fair handel. Det er ikke nok, at der er fri handel, der skal også være fair betingelser for f.eks. at kunne have organisationer for lønmodtagerne, retten til frit at organisere sig, føre kollektive forhandlinger, forbud mod slaveri, tvangsarbejde og børnearbejde, forbud mod diskriminering f.eks. på lønspørgsmålet over for kvinder osv.

De tre hovedorganisationer peger på – efter min mening med rette – at denne her aftale jo altså kan medføre, at taberne bliver dem, som bliver hårdest ramt af den skærpede konkurrence. Det er dem, som ikke har retten til f.eks. at organisere sig fagligt i en lang række lande, og det gøres der intet forsøg på at rette op på, samtidig med at man sætter disse mennesker i en skærpet konkurrencesituation. Og de vil blive taberne, især i de fattige lande.

Der er lavet nogle beregninger i OECD og i Verdensbanken af de økonomiske konsekvenser, som viser, at de rige lande får betydelige økonomiske gevinster, mens de fattigste lande og især det fattigste kontinent, nemlig Afrika, når vi ser bort fra Egypten og Libyen – et kontinent, som Europa efter min mening har et særligt ansvar over for – faktisk får et tab på 2,6 mia. dollar ud af aftalen, i hvert fald hvis man skal tro de beregninger, OECD og Verdensbanken har fremlagt. Dette er efter min mening intet mindre end en skandale. Det kontinent, hvor nøden er størst, hvor behovet for en indsats og en støtte og en hjælp er størst, er det kontinent,

som alene af alle skal bære byrderne ved denne her aftale.

Det er en skandale, og jeg vil faktisk mene, at hvis man skulle stille forbehold fra dansk side, hvad der helt afgjort burde gøres, hvis man skulle vælge den amerikanske model og sige: Her må stilles nogle forbehold, så skulle det være det forbehold, at denne aftale ikke skal træde i kraft, før disse ting er rettet op. Det kommer vi jo nok ikke igennem med, og derfor bliver Afrika som altid taber; det er altid Afrika, der får regningen til sidst. Det stemmer ikke med de principper, vi har for dansk bistandspolitik, hvor man hævder, at det altid er de fattigste lande, som skal tilgodeses først.

Den her aftale er i modstrid med vores egne principper, og derfor må vi sige, hvis ikke der kommer nogle virkelig markante ændringer ind, så bliver Enhedslistens melding, at vi må stemme imod den.

(Kort bemærkning).

Ove Fich (S):

Jeg bemærkede med interesse hr. Keld Albrechtsens støtte til de tanker, som er i den henvendelse, Folketingets partier har fået fra AC, FTF og LO om, at ILO-reglerne selvfølgelig skal gælde, således at man ikke har unfair konkurrence via børnearbejde og lign. Det lyder, som om hr. Keld Albrechtsen og jeg på dette punkt er enige: Sådanne regler kunne det være en fordel at få indført.

Derfor vil jeg gerne spørge hr. Keld Albrechtsen: Betyder det, at hr. Keld Albrechtsen vil støtte det initiativ, som Europa-Kommissionen har taget om, at lande, der opfylder disse regler, skal præmieres på det toldmæssige område?

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Det er klart, at hvis man kan undgå det spørgsmål, som er blevet kaldt social dumping, som kan fremkomme ved, at nogle lande simpelt hen fjerner det sociale sikkerhedsnet, fjerner retten til at organisere sig, fjerner retten til overenskomster, osv. osv., så kunne man jo godt forestille sig, at man havde et system, hvor man sagde, at de inden for en international handelsaftale kunne blive tilgodeset. Det kunne jeg da godt forestille mig; jeg vil slet ikke stille mig afvisende over for den tankegang, som hr. Ove Fich rejser.

Jeg tror nok, at man i den sammenhæng skal blande Europa-Kommissionen udenom, for el-

lers er vi nok dér, hvor der ikke bliver et positivt resultat ud af det. Men på verdensplan vil jeg da sige, at den tanke, hr. Ove Fich rejser, er overordentlig spændende at arbejde med. Organisationerne har jo netop krævet, at det var disse hensyn, som skulle ind i en GATT-aftale.

(Kort bemærkning).

Steen Gade (SF):

Kun den lille betragtning, at hr. Keld Albrechtsen lagde op til, at man kunne få ændringer i den her traktat. Det er jo ikke sådan, sagen er lagt frem for os. Det er jo spørgsmålet om ja eller nej til et færdigforhandlet resultat, som landene er gået ind på, herunder også de fattigste.

Det er altså det, vi skal tage stilling til i Folketinget. Jeg siger det kun, fordi det jo er lidt vigtigt, at vi ikke prøver at bilde nogen ind, måske uden for det her hus, at vi er i en situation, hvor vi kan stille ændringsforslag til det. Sådan er situationen jo ikke. Vi skal tage stilling til, om vi vil være med til det, der er aftalt, som landene er gået med til, eller om vi ikke vil.

For øvrigt vil jeg så sige, som det også fremgik af min tale, at jeg deler meget af kritikken af, at de fattigste lande ikke blev behandlet ordentligt ved den her aftale. Det var derfor, min tale indeholdt så meget om, hvordan også Danmark i fremtiden kunne trimme ulandsbistanden i retning af at hjælpe ulandene – også i forhandlingssituationer – med at få argumentation, med at få deres sager lagt stærkt frem. Det er et af de temaer, som vi skal bruge kræfter på i de næste og kommende runder, herunder også, når vi diskuterer en miljøprioritering, som jeg jo selv har gjort mig stærkt til talsmand for.

Det er klart, at den ikke skal udformes på en sådan måde, at de fattigste lande i f.eks. Afrika bliver tabere i det her. Derfor skal sagen tænkes grundigt igennem. Det har vi også lidt tid til i Folketinget, inden vi får den forespørgsel.

(Kort bemærkning).

Ove Fich (S):

Jeg konstaterer naturligvis med glæde, at hr. Keld Albrechtsen mener, at social dumping bør forhindres. Og det havde muligvis også været en fordel, om det havde stået i det nuværende aftalegrundlag, men det gør det altså ikke.

Men det, der nu ligger på bordet helt konkret, og det ligger rent faktisk på bordet blandt udenrigsministrene i ulandene, er et forslag om, at EU som verdens største handelsblok går hen og siger til nogle lande: »Hvis I gennemfører EU-reglerne, så kan I få en nedsat told.«

Det vil altså sige, at EU kan presse en bedre overholdelse af disse regler igennem. Det er noget, hr. Keld Albrechtsen gerne vil have overholdt, og derfor er mit helt præcise spørgsmål til hr. Keld Albrechtsen: Hvad vil Enhedslisten stemme? Vil de sige: »Fordi det er et EU-forslag, er vi imod. Og så skidt med folk i den tredje verden«? Eller vil man for en gangs skyld sige ja til et EU-forslag, fordi det vil hjælpe ganske almindelige mennesker - i øvrigt de dårligst stillede mennesker i den tredje verden? Det vil jeg egentlig gerne have et svar på.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (FP):

Hr. Keld Albrechtsen brugte meget af tiden heroppe på at diskutere problemerne for Afrika, og det kan der være god grund til. Men han brugte også en del tid på at forklare, at en vækststrategi ikke var den rigtige måde, fordi den ødelagde miljøet.

Det fik mig til at tænke på, om det ikke netop er en forudsætning for at kunne løse fremtidens miljøproblemer, at der er vækst i verden. For vi kender jo alle sammen de kolossalt store problemer, der er i mange af landene i verden, og den befolkningstilgang, der er. Hvordan hr. Keld Albrechtsen forestiller sig, at man kan løse miljøproblemet, uden at der sker en vækst, er mig totalt uforståeligt.

Lad mig så sige, at jeg har nogle konkrete spørgsmål til hr. Keld Albrechtsen, som vedrører en stor del af den aftale, vi diskuterer i dag, og det er, om ikke det er en fordel at producere varer dér, hvor det er mest rentabelt, om ikke det er en fordel, at man ikke konkurrerer på statskasserne, på skatteydermidler, om ikke det er en fordel, specielt for et land som Danmark, at vi ikke konkurrerer via statskasserne, og om ikke netop, hvis man konkurrerer på statskasserne, det mest er til fordel for andre lande end Danmark, eksempelvis meget store lande, som har nogle anderledes muligheder end Danmark for at gå ind og subsidiere deres produktion.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil svare hr. Ove Fich, at jeg ikke kan give det tilsagn, at Enhedslisten altid konsekvent vil gå imod et forslag, fordi det er stillet af Europa-Kommissionen, det kan jeg ikke give. Det kunne godt tænkes, at der var et forslag imellem, som vi faktisk seriøst måtte overveje. Men hvis det er således - jeg tør jo ikke gå ind og sige til hr. Ove

Fich, at jeg kan tilslutte mig nøjagtig det forslag, der ligger, for det kender jeg altså ikke til, det må jeg studere - hvis tankegangen er der, må vi jo overveje det, det kan jeg i hvert fald sige. Vi er indstillet på at gå ind i at sikre det, som også de tre organisationer ønsker, nemlig at de lande, som opfylder grundlæggende sociale rettigheder, bliver tilgodeset via handelsaftalerne. Jeg kan ikke komme det nærmere på nuværende tidspunkt.

Til hr. Kristian Thulesen Dahl vil jeg sige, at det jo er sådan, at den vækst, som foregår i øjeblikket, efter vores opfattelse bl.a. bygger på en forkert anvendelse af fossile brændstoffer, som skaber klimaforandringer osv., hvilket ikke er en bæredygtig vækst.

Jeg er ikke uenig i, at der må udvikles produktion - det kan man så kalde vækst - som er bæredygtig, og som kan være med til at give et overskud, som også kan komme ulandene til gode. Det er jeg ikke uenig i, det er jo en meget omfattende og stor diskussion. Mit grundsynspunkt er blot, at denne aftale sikrer en vækst, som altså går i den forkerte retning i forhold til miljøet, og det, vi gerne vil have bygget ind i det, er en sikring af en - kald det så bæredygtig vækst, det er jo måske et lidt forslidt udtryk efterhånden, men en vækst, en udvikling i økonomien, som kan bringe ulandenes situation frem, men uden at medføre denne fordobling af det fossile energiforbrug, som det ville kræve, hvis man skulle løse det på den vestlige teknologiske vilkår.

Peter Duetoft (CD):

Det er jo trist her en torsdag eftermiddag at opleve, at stabiliteten i dansk politik ryger. Nu troede jeg lige, at noget af det mest stabile i dansk politik var, at Enhedslisten altid sagde nej til et EU-forslag, men nu kan jeg forstå, at den stabilitet er der altså heller ikke længere. Sådan kan det jo gå her i verden.

Men i øvrigt vil jeg så sige, at CD selvfølgelig er tilhængere af fri handel, og derfor er vi da også tilhængere af ratifikation af denne beslutning.

Jeg har lyst til at gøre et par kommentarer mere generelt om det. Den ene er, at så går den politiske kamp jo altså videre i EU, for det er jo ingen hemmelighed, at der er frihandelslande og der er ikkefrihandelslande i Fællesskabet. Det er klart, at der så bliver en intern diskussion om, hvordan man sikrer sig, at Fællesskabet og dets lande altid lever op til de krav, der stilles, og hvordan det skal fungere i praksis. Så dér er

Danmark jo selvfølgelig i front på frihandelssiden.

Det andet er, at når man nævner ulandene, hvor jeg er enig i de problemer, der er i den sammenhæng, så er det vel også værd at sige, at en fri handel kan ulandene jo først udnytte i det øjeblik, de dels er købedygtige selv og dels har et produktionsapparat, hvor de faktisk kan lave noget, som de kan sælge.

Og derfor er jeg enig i de bemærkninger, som hr. Steen Gade kom med, nemlig at man måske skal foretage en overvejelse i forbindelse med ulandshjælpen om, hvorvidt man skal gribe det an på en anden måde, der i højere grad sætter lande i stand til faktisk at udnytte frihandel.

Det er lidt den samme diskussion, vi har om Østeuropa. Det var meget flot at snakke om, at handelsgrænserne skal gå ned mellem EU og Østeuropa, men hvad hjælper det, hvis de kun kan lave varer, som ingen gider købe herovre – altså lidt den samme diskussion. Så lad os se på, om man i forbindelse med den bistandshjælp kan gøre noget dér.

Så synes jeg, at ganske mange ordførere – vel nærmest alle – har brugt sætningerne: »Det er godt for Danmark, for Danmark vil komme til at tjene nogle penge«, »Danmark vil det ene, og Danmark vil det andet«, »det danske erhvervsliv vil komme til at kunne klare sig bedre, for nu kan de sælge til udlandet«, og hvad ved jeg. I al stilfærdighed betyder det vel også, at der går handel den anden vej. Det betyder vel også, at vi på nogle områder får en skarpere konkurrence hos os. Det er jo ikke kun os, der bliver gode til at komme ud på markederne, de andre kommer vel også her. Og i den forbindelse vil jeg bare sige, at det gør jo regeringens erhvervspolitik endnu mere nødvendig end før, nemlig således, at erhvervspolitikken ved at finde styrkepositioner, ved at gå ind og prioritere i det danske erhvervsliv kan gå ind og pege på, hvor det er, vi kan sætte ind for at være konkurrencedygtige; her bliver den diskussion endnu vigtigere.

At påstå, at det her ikke kan koste arbejdspladser i Danmark, ville være forkert, men at sige, at det godt kan være, at det samlet netto giver flere arbejdspladser til Danmark, kan godt være rigtigt. Det, vi kan miste, er jo, at nogle virksomheder i vores land ikke vil kunne klare konkurrencen, og andre vil.

Derfor er det min og CD's opfattelse, at det er vigtigt, at vi vælger den stærke erhvervspolitik som supplement til det her. For alternativet bliver vel så ellers, at vi på et eller andet tidspunkt

får et krav om, at nu skal vi til at lave en form for protektionisme, og det er vi jo ikke tilhænger af, og derfor er vi nødt til at sætte vores erhvervsliv til at konkurrere på de fri vilkår.

Men alt i alt er det da et skridt fremad, og det er da rigtigt, at der sikkert kan stilles mange spørgsmål og også løftes nogle pegefingre hist og her, men dér synes jeg det var rigtigt, som hr. Steen Gade sagde, at nu skal vi jo lige passe på, at det ikke er Folketinget, der skal til at stille ændringsforslag til det, som ganske mange lande er blevet enige om. Det kan vi jo ikke. Vi kan selvfølgelig sige ja eller nej, og i CD's tilfælde er der ingen diskussion om, at vi siger ja til det her forslag.

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen): Jeg vil gerne takke ordførerne for et meget stort flertal for tilslutning til forslaget.

Hr. Keld Albrechtsen gik jo ikke så vidt, at han stillede noget i udsigt med hensyn til engang at stemme for et EU-forslag; men alene det, at tingene kunne undslippe tændernes gærde, er dog en bemærkelsesværdig begivenhed, som også hr. Peter Duetoft bemærkede det.

Betydningen af denne aftale ligger på to led. For det første i det rent, skal vi sige, negative, at en manglende aftale kunne, som flere har været inde på det, have været et meget alvorligt tilbageskridt for verdenshandelen og dermed for de økonomiske udsigter. Konjunkturudsigterne i verden ville have været betydelig ringere i dag, hvis ikke der var skabt forventninger om gennemførelsen af denne aftale.

Men dernæst er aftalen i sig selv på vigtige områder et reelt fremskridt. Der sker en nedbygning af toldskranker og andre handelshindringer, og der sker en væsentlig nedbygning på verdensplan af tilskuddene til landbrugsproduktionen. Det er der meget fornuft i at gøre netop i globale aftaler. Det skaber problemer – hr. Jens Kirk var inde på dem – men der er da ingen tvivl om, at ser vi på verdensøkonomien som helhed, er det en fordel at sikre en nedbygning af landbrugssubsidierne.

Det, verden gør med denne aftale – og her kan man virkelig tale om en verdensomspændende aftale – er jo at bygge videre på de erfaringer, som vi har fået i efterkrigsperioden, erfaringer, som fortæller os, at øget handel, øget liberalisering ikke er et nulsumsspil. Det kommer der mere velstand ud af faktisk for alle. Det er den erfaring, som hr. Keld Albrechtsen ikke bryder sig om, men som jo ikke desto mindre er en kendsgerning.

Det betyder jo ikke, at der ikke er problemer knyttet til ulande, knyttet til miljøspørgsmål, og det vil jeg da gerne sige et par enkelte bemærkninger om.

Sammenhængen mellem handel og miljø fik i den afsluttende del af Uruguayrunden ligesom en institutionel forankring i WTO. Der blev nedsat en komité. Arbejdet i komiteen om handel og miljø sigter på at gøre handel og miljøpolitik gensidigt understøttende, så der kan foretages en effektiv indsats til bekæmpelse af internationale miljøproblemer.

Det er efter regeringens opfattelse også berettiget i nogle tilfælde at anvende handelsbestemmelser til fremme af miljøhensyn, men det er vigtigt, at vi i multilateral sammenhæng fastsætter betingelserne for at anvende sådanne bestemmelser. Dialog er her vigtig for at undgå muligheder for misbrug.

Og så vil jeg i øvrigt gøre opmærksom på, at vi ikke skal forestille os, at WTO skal være en organisation, der fører miljøpolitik og vedtager miljøstandarder. Det er WTO aldeles ikke skabt til og har ikke forudsætninger for. Det er vigtigt, at arbejdet med miljøstandarder og -normer fortsætter i de organisationer, som er særligt oprettet med det for øje.

Det, som skal ske i WTO, er en fokusering på samspillet mellem handel og miljø, og EU bør her spille en aktiv rolle. Kommissionen er på dansk initiativ i færd med at udarbejde en grøn bog om spørgsmålet handel og miljø. Så det er altså ikke glemt.

Jeg vil her gerne nævne – for måske at ryste hr. Keld Albrechtsen en smule – at Kommissionen har foreslået, at udviklingslande, som opfylder standarder for bæredygtig tropisk skovdrift, gennem Fællesskabets generelle præferencesystem, GSP, kan få toldnedsættelser som modydelse. Vi støtter det princip. Her finder vi et område, hvor det kan bruges med mening.

I anden sammenhæng har Kommissionen i øvrigt foreslået, at der gives supplerende toldnedsættelse til udviklingslande, der opfylder de standarder, der er fastsat i ILO-konventionerne om børnearbejde, organisationsfrihed og kollektiv forhandlingsret. Også dette er efter regeringens opfattelse principielt rigtigt. Det er en rigtig idé her at bruge belønning, kan man sige, frem for straf.

Lad mig så sige videre om miljøspørgsmålet, at lav vækst eller med et andet ord fattigdom jo desværre langtfra er nogen garanti for miljøet. Tværtimod forholder det sig sådan, at fattigdom

i en lang række tilfælde netop er roden til miljøproblemer. Meget skovhugst her i verden har som sin begrundelse, at fattige mennesker ikke har andre muligheder end at hugge skov og brænde skov for at opretholde livet. Så sammenhængen mellem vækst og miljø er desværre meget mere kompliceret, end det er kommet frem her under diskussionen i dag.

Vi ser det jo også meget stærkt i forholdet mellem Danmark og Østeuropa. Danmark har været europamester i energibesparelser, Østeuropa det modsatte. Forbruget af energi pr. indbygger i Danmark måler sig meget favorabelt med forbruget af energi i andre lande, på trods af at vores levestandard er højere.

Om ulandene og aftalen her er der også flere ting, der er mere komplicerede, end de ser ud til at være. Det er klart, at når man nedsætter det globale niveau for toldbeskyttelse, så bliver de særlige toldnedsættelser, som nogle ulande har i form af GSP, jo mindre værd relativt. Deres konkurrenceevne påvirkes på den måde, at den fordel, de hidtil har haft, nu ikke længere er så stor. Det ligger jo altså i sagens natur, at den type af tab er umulige at kompensere.

Der er også ulande, som har fået ulemper af omlægningen af landbrugssubsidierne. Det gælder ulande, der er fødevarereksporterende, og som rammes af, at priserne på fødevarer faldt, hvorved disse lande derved som følge af de generelle overordnede mål for Uruguayrunden kommer, kan man sige, i en krydsklemme.

Jeg synes, det er vigtigt at interessere sig meget for ulandenes forhold også i handelsmæssig henseende, og jeg synes, det er oplagt, hvad vi kan gøre fra dansk side for at sætte søgelys på den side af sagen. Det skal gøres ikke mindst af hensyn til det fremtidige arbejde med handelsliberaliseringen.

Hr. Kristian Thulesen Dahl spurgte om skibsfart. Det er rigtigt, det er i den forstand et hængparti, at der skal arbejdes videre med det, der skal forhandles videre om skibsfart. Vi ønsker fra dansk side et godt resultat for skibsfartsområdet, hvor vi har gode forudsætninger for at konkurrere.

Hr. Bjørn Elmquist spurgte til udviklingen i USA. Det ser heldigvis ud til, at der i USA er indgået aftaler, der kan sikre, at USA kan ratificere her i begyndelsen af december. De aftaler, der er indgået i går, kender vi ikke i alle detaljer. Men det, der tegner sig, er en type aftale, der siger, at hvis USA er blevet underkendt ved flere lejligheder i de paneler eller domstole, der tager

stilling til klagesager, så vil Kongressen forbeholde sig retten til ensidige amerikanske skridt. Det er, hvad vi ved om indgåelsen af aftalen, som samtidig skulle sikre, at den amerikanske kongres ratificerer det samlede aftalekompleks.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Den fg. formand (Helge Sander):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Europaudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

12) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 24:

Forslag til folketingsbeslutning om opfordring til at trække aktstykke nr. 51 om ydelse af statsbidrag til civilingeniør Tom Lisborg tilbage fra Finansudvalget.

Af Tom Behnke (FP) m.fl.
(FremSAT 16/11 94).

Forslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen):

Det er anden gang, Folketinget behandler denne særdeles beklagelige sag, hvor der i USA i 1959 er sket en forveksling af to dødsboer.

Jeg vil gerne indlede med at fastslå, at intet viser, at hverken udenrigstjenesten eller nogen anden dansk myndighed skulle være årsag til den beklagelige forveksling.

Udenrigstjenesten og hr. Lisborg har gennemført et meget stort arbejde for at finde, hvad der måtte være tilbage af de mere end 35 år gamle akter. Hr. Lisborg har haft indsigt i akterne, og han har selv en større aktsamling. Alle tilgængelige akter er gennemgået flere gange med det konkrete formål at finde fejlkilden.

Der er nu, hvad jeg vil kalde et bestyrket grundlag for at konkludere, at det er mest sandsynligt, at fejlen beror hos The Public Administrator, der i New York bistod skifteretten i bøger uden testamente. Trods de meget omfattende undersøgelser og aktindsigt har det ikke kunnet konstateres, at nogen dansk myndighed er skyld i forvekslingen.

Når Folketinget for anden gang og efter at have besvaret 170 spørgsmål fra Folketingets Retsudvalg behandler et beslutningsforslag i sagen, er der således fortsat ikke noget juridisk grundlag for at holde nogen dansk myndighed ansvarlig for forvekslingen.

Det, der nu er til debat, er heller ikke, om staten skal betale, et: for at få slettet den fejlagtige registrering af hr. Lisborg i det forkerte bo, to: at hr. Lisborg får sine dokumenterede udgifter i denne sag indtil den 24. marts i år refunderet.

Regeringen er, som den allerede sagde det i Folketinget den 24. marts 1994, og som et flertal her og i Retsudvalget senere tilsluttede sig, indstillet på at dække disse udgifter, jeg her har nævnt, og som anslås at beløbe sig til en halv million kroner.

Regeringen vil således være med til at indstille, at der skal betales for at løse det menneskelige problem for hr. Lisborg, der består i, at han ved skifteretten i New York er registreret som søn af en ham ubeslægtet mand.

Regeringen er også fortsat rede til at refundere de udgifter, som hr. Lisborg har haft i sagen indtil det tidspunkt, hvor Folketinget første gang drøftede den.

Når regeringen er rede til at gå så langt, er det alene af rent kulancemæssige årsager i betragtning af de helt enestående omstændigheder i sagen. Men her trækker regeringen så strengen, som den også sagde det i Folketingssalen den 24. marts, og som det senere blev bekræftet i Retsudvalget. På dette kulante grundlag bør sagen kunne afsluttes for vores vedkommende.

Det, som hr. Tom Behnke og hans kolleger fra Fremskridtspartiet er uenig med regeringen i, er, om de danske skatteborgere ud over den nævnte halve million kroner yderligere skal betale foreløbig 800.000 kr. til advokatbistand og retssager i flere lande. Hertil kommer, at det foreslås, at udenrigstjenesten uden beregning skal foretage al den informationssøgning i fremmede lande, som hr. Lisborg måtte ønske sig. Det fremgår ganske vist ikke af forslagets ordlyd, men alene af bemærkningerne til forslaget.